Béts.

A' múlt Vasárnapi Iſteni Tiſztelet után, magához való menetelt engedett a' Király, a' Birtokiban lévő Illyriai Nemzet nevében udvarlani akaró Ó Hitű *Karlovitzi* Érseknek *Putnik* Móſes ő Excell. nak; 's az *Újpalánkai* és *Budai* Püspököknek, *Joannovits* János, és *Statimirovits* Iſtván Uraknak, 's tőlök igen kegyelmes le ereſzkedéſſel értekezett a' Király, az emlitett Nemzet' állapotjáról. — Tsak magok betsűllyék érdemek ſzerént ez vagy ama' Hitnek Sorosi tulajdon Papjaikat: közönſégeſſen fognak azok tiſzteltetni. De a' kik 100 Tallért fizetnek Püspökjöknek 's a' t.: magoknak tulajdoníthatják oſztán, ha még Püspökjeikre ſem ügyel úgy ſzólván ſenki! Azonban úgy tapaſztaljuk, hogy a' Vallás' Szolgainak igen alatt való léte magának a' Vallásnak 's az azt követő Gyülekezetnek tekintetlen vóltát is ſzokta eſzközleni! — Látja ezt minden, a' kinek kell látni, 's még ſem igyekezik orvoslásán.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

Magyar Országh.

Nevezetes vólt a' *Clazomenebéli* tanúló Iffjak előtt az *Anaxágoras* Filoſofus halálának napja; úgymint a' ki azt hagyta Teſtamentomban, hogy az ő halálának eſztendőnként elől fordúlandó napja, múlató napjok legyen az ő Hazájabéli Tanúlóknak. — Fenn fog *József* Tsáſzár halála' emlékezete is maradni a' nagyobb Magyar Tanúlók előtt, mind egyéb tekintetben; mind pedig ebben is, hogy annak az eſztendejében, rendkivűlvaló módon 5 egéſz hónapjaik vóltak, mellyeken által nem kellett az Oskolai port nyelni nékiek. — Ugyan is a' K. Helytartó Tanátsnak, Máj. 7-dikén ki adott Rendelése ſzerént, meg kellett esni Májusban, az Universitás és Akadémiákbéli Tanúlók' Visgáltatásának, mellyel az Oskolai Eſz-

ten-

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

tendőnek vége lett; és a' következendő; Novembernek eleivel fog kezdődni; a' midőn más Rendelés szerént, a' *Pesti* Universitásban *Magyarúl* és *Deákúl* fognak a' Seborvosi Letzkék tartatni. — A' TT. Nevendék Papoknak is meg vólt az el múlt hónapban, mind *Pozsonban*, mind *Pesten* a' Visgáltatások; 's ahoz képest el is oszlottak már a' Szemináriombéli futásokat végezett Iffjak, magok Megyéikbe. A' *Pesti* Szemináriomból ki kerültek közzül igen nevezetesek: T. T. *Beke*, *Rádlinger*, *Rosenbacher*, *László*, *Mészáros* és *Huszár* Urak. A' *Posonyi* Szemináriomból kiváltképpen való ditsérettel mentek ki: TT. *Török* Gábor, és *Fehér* György Urak.

De meg érdemlik a' következendők is, hogy, mind igaz szivű Magyarságokra, mind jó erkőltseikre, mind a' Tudományokban tett szép elő menetelekre nézve, név szerént említtessenek; úgymint: Az Esztergomi Megyéből: *Borbéli* Mihály, *Chalupkai* Ferentz, *Fribaisz* Ignátz, *Gergye* János, *Kis* Andr., *Korbélyi* János, *Linter* János, *Zelenák* József. A' Fehérváriból: *Pásztori* György. A' Győriből: *Pivarits* Ferentz, *Simon* Zsigmond, *Tóth* Mihály, *Varga* János. A' Pétsiből: *Bertalan* György, *Jurnits* Lász., *Kis* János, *Lukáts* György, *Mészáros* Ferentz, *Rákos* János. A' Rozsnyóibol: *Kőszeghi* Pál, *Szendrei* János, *Tindira* József.

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

A' Szombathelyiből: *Bodó* Jósef, *Csergits* Simon, *Csitsai* János, *Magyar* György, *Pozsonyi* Ferentz, *Vincze* Antal. A' Vátziból: *Baranyai* István, *Botlik* István. A' Veſzprémiből: *Bertalan* Ferentz, *Matovits* János, *Szabó* Mihály, *Tóth* Mihály, *Zsemberi* Imre, és *Szalai* Iſtván Urak. — A' *Bétsi* Szemináriomból, az itt alább következő TT. Iffjak vettek bútsút, 's indúltak viſſza közelébb édes Hazánk kebelébe, minekutánna Nevendék Papi állapottyoknak 5-dik eſztendejét bizonyított haſzonnal töltötték vólna el az emlitett Semináriomban — úgymint a' *Rozsnyói* Megyéből: T. *Gál* Ferentz Úr, kinek hathatos ékeſſégű Magyarsággal kéſzűltt építő tanitásait vólt egynéhány izben ſzerentsénk az ide való Magyar Szentegyházban gyönyörködve hallani. — Az *Egriből*: *Povolnyi* Jósef Úr, ki jóllehet nem ſzületett Magyar: annyira vitte mindazonáltal, még az itt is különös ſzorgalmatosſággal folytatott gyakorlás által Nemzeti Nyelvünket, hogy azon, értelmeſſen, 's egéſz meg elégedésig prédikállott. — Az *Eſztergomiból*: *Betzelt* Ferentz; a' *Beſztertzeiből*: *Melicher* János; a' *Kalotsaiból*: *Széger* Jósef; a' *Munkátsiból*: *Dudinſzky* András Urak.

Ohajtjuk ſzivünkből, hogy éppen olly haſzonnal munkálódhaſſanak 's épitheſſenek ezen jó lelkű tudós Hazafiak az Úrnak Szőlejében, a' millyennel épűltek magok, az Anyaſzentegyház' veteményes Kertében.

Buda.

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

Buda. Jún. 2-dika éjtſzakáján el lopták a' Várbéli Plébánia Templomából a' leg drágább Oltári kéſzűleteket, mellyeket egynéhány ezerekre betsűlnek. — Negyediken váltotta fel N. *Bihar* Vármegye' Záſzlóallya a' N. *Szabólts* Vármegyéét, Koronánk' Őrzésében. A' *Bihar* Vármegyei Őrállóknak zöld Mentéjek, és Dolmánnyok; veres Nadrágjok, 's veres hajtókájú Kalpagjok vagyon arany kéſzűlettel; a' *Szabóltsiaknak* mindenek világos kék, ezüstre. Tsizmájok mind kettőjöknek fekete. — Az emlitett napon, N. *Tolna* Vármegye' Záſzlóallya is bé érkezett *Budára.* — Május. 31-dikétől fogva, — *Buda* és *Pest* körűl táboroz már a' *Gréven* Huſzárjainak 2 Oſztálya. Ezen hónapnak elsőjén el érkeztek a' *Ferdinánd* Fő H. 2 Bat. jai is, mellyeknek eggyike rsak hamar bé is férkezett azután a' Várba, őrizetre, az onnan el marsirozott *Ferdinánd Tosk.* Bat. ja helyébe.

Szervia.

F. M. L. Gr. *Vartensleben*, és Oberſt. *Liptay* Urak, ezek a' két derék Vezérek, kéntelenittettek betegségek miatt a' Sereget oda hagyni. — Azt beſzéllik, hogy a' mint jött vólna Ob. *Liptay* Úr *Negodin* és *Gládova* között, egynéhány lovas Tolvajok el állották vólna az útját; de hogy ezeknek

Ha-

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

Harambasájok meg látta az Ob. Urat, 's reá esmert: leg ottan félre küldötte Legénnyeit, és maga el kisérte az Ob. Urat eggy útig, melly bátorságos útja *Gladovának*.

Oláh Orſzág.

A' *Radováni* Táborból költ Tudósítás ſzerént, az el múlt hónapnak közepe tájján által rándúltak a' Törökök *Lomnál* a' Dunán; 's Arnauta Visgálódóinkra tsapván, belőlök 6-ot hírtelen le kaſzaboltak. Ennek értésére meg indírott arra felé Májior *Klein* Úr egy Svadron *Szavója* Dragonyosait, 's 1 Batalliont a' *Belgiojoso* Reg. jéből; hogy ha találm az ellenſég meg féſzkelte vólna magát, helyéről el verheſſe: de már mikorra oda ért, hire ſe vólt az ellenſégnek. Azonban azt a' hírt vitte egy Gyermek, hogy 6 Törökök tartózkodnának valamelly meg nevezett ſzomſzéd Faluban. Parantsolt tehát a' Májior Úr, hogy egynéhány Dragonyosok menjenek el abba a' Faluba, 's látnák meg, hányadán van a' dolog? Igaznak találták a' Gyermek' híradását, 's a' 6 Törököt magokkal betsülettel el vitték a' Táborba. Ez a' 6 ember H. *Mavrojenitől* ſzökött vólt el a' *Bodon* felé való útból. Az első, egy tiſztes Görög, ki keze lába vólt *Mavrojeninek*; a' 2-dik, Kaſſzatartója; a' 3-dik, Pohárnokja;

a'

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

a' több hármok pedig, úgy neveztetett Edelknábjai — Nemes Iffjai.

* * * * * * * *

Auſtriai Belgyiom.

A' *Félelmet*, Iſten-Aſſzony gyanánt imádták a' Régiek. *Sparta*, ez a' rettegést nem esmerő Vitézeknek ſzülő Annya pompás Templomot épitett annak maga kebelében; és még ama tüznek viznek neki ment *Nagy Sándor* is, áldozott ezen Iſten Aſzſzonynak. Arra valók vóltak kéttség kivül a' *Félelem* Iſten Aſſzonya tiſzteletére lett áldozatok, hogy az Áldozókat őrizné meg a' ſzégyenbe eséstől, és ſoha is őket meg ne környékezné. — Ha gondolhatta vólna *Brüſſzel*, hogy Seregeinek ſzörnyű ijjedtſégeket, 's 3 napokon 9 izben lejendő meg ſzégyenittetéseket meg előzheti az által, ha Oltárt emel a' Félelemnek: tsak el lehet gondolni, hogy inkább a' *Félelem*' Képét tetette vólna fel közönſéges helyen Oltárra, mint a' *Vandernoot*-ét, 's ennek tsókolására tolongott vólna a' *Vandernootot* maga Iſtenének kiáltott boldogtalan Nép is. — De korán ſem vélte *Brüſſzel*, nem vélték *Vandernoot*, és a' ſzegény *Vandermerset* ki túrt *Schönfeld* is, hogy az eſſen a' *Belgyiomi* roppant Seregen, a' mi esett az el múlt hón. 23. 24. 's 25-dik napjain. A' 23-

RÁDAY KÖNYVTÁR BUDAPEST

Ráday Gyüjtemény Jelzet: 778

dik napi Történetet így adják elő a' *Luxenburgi* Levelek:

„Egy 10,000-ből álló Seregek a' Belgáknak meg telepedett 23-dikon *Rochefort* Városánál. Viadalra kelvén ezzel az Austriaiaiak, kéntelenítteték, 2 órákig tartott ágyúzás és kemény puskázás után, 3 ágyú veízteséggel magát visſza vonni. Menedék helyét kereste a' *Rocheforti* Várban, mellynek alatta vagyon a' vele egy nevet viselő 's csak most említett Városotska; de kéntelen vólt belőlie nyakra főre ki kotródni: midőn látná, hogy most mindjárt rá gyújtják azt az Austriaiak. Ezek tehát el foglalták a' Várat; hanem csak hamar az a' hír ütötte a' fülöket, hogy a' Belgáknak ſzerte ſzéllyel lévő Darabjaik eggy igen derék csapatba verekedtek öſzve, és *Naſſogne* felé vették útjokat. Ezen hírnek vételére, leg ottan eleibe indúltak az Auſtriaiak az ellenſégnek, 's azt másodſzor is lelkeſſen meg verték. A' vert had ſzaladt, a' mint ſzaladhatott *Emptine* és *Beauring* felé (*Beauring* fő Erőſſégek vólt a' Pártosoknak.) de az Auſtriaiak mindenütt nyomában vóltak, estvéli 8 órakor az *Emptinenél* lévő helyét is el foglalták, és *Beauringnál* újra meg verték, 's közzűle annyi embert le apritottak, hogy a' föld terítve vólt holtt testekkel, 's vérnek patakjai áradtak. Szörnyű félelem ſzállotta meg a' Belgákat, mert *Namurig* ſzaladt, a' mint állítják, egéſz Seregek, a' mellyet 20—25000-re bátran rá lehet tenni. — Hihetetlennek tetzhetik ſzintén az előtt, a' ki

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

ki tulajdon ſzemével nem látta, az elö ſzámlált Történeteket, hogy' vehetett erőt az Auſtriaiaknak 3 Szakaſzra oſztott kevés Népek, melly nagy réſzént a' *Bender* és *De Ligne* Reg. éből állott, olly nagy ſzámú Seregen, mint a' *Belgyiomi* vólt. Nem lehet eléggé képzelni, mitsodás tüzzel viaskodtak az Auſtriaiak. — A' Dragonyosok mindenik kezekbe eggy eggy piſztólyt vettek; kardjokat pedig fogaik közzé fogták, 's úgy mentek rajta egy 7 ágyús Batteriáján az ellenſégnek, mellyet mindjárt az elsö tsata alkalmatoſſágával el is vették tőle. Az Auſtriai kis Seregnek veſztesége öſzveséggel mintegy 200 emberből áll. A' Belgák leg alább is veſztettek 2000 embert, 's 10 ágyúkat. Generállieut. *Schönfeld* vólt a' Belgy. Seregnek Fő Kormányozója. Nagy prédájok vólt az Auſtriaiaknak."

A' 24-dik napi Történetről így ír F. M. L. B. Gr. *Baillet de Latour*: „Ma reggel 4 órakor indúltam ki helyemből (*Marche* nevezetű hely mellől), az ide tegnap estve viſſza hozott *Deligne*, és *Rayniaqui* Reg. béli Bat. okkal, 's egy Svadr. Lovaſſággal; a' midőn kemény ágyúzást és puskázást kezdek bal felől hallani. Arra fordítom velem lévő Seregeimet, 's hát tsak hamar éſzre veſzem, hogy *Humainben* fekvő Major *Lusignan*-nak, *Lacenſe au Bois* nevezetű helyére reá rontott 3000 emberből álló ellenſég, a' melly réſz ſzerént az *Ujjútnál* lévő tsapatból, réſz ſzerént pedig *Fockan* mellől küldetett el, 's az el múlt éjtſzaka tsendeſſen

Ro-

Ráday Gyüjtemény Jelzet: 778

Rocheforthoz érkezett, a' holott máj reggeli 4 óráig maradott, és akkor 3 tsapatokban az emlitett hely felé nyomúlt, a' hová éppen tsak akkor vette magát *Lusignan*. Az ellenſégnek két tsapatja, elölről fordúlt neki a' *Lusignan* népének; a' harmadik pedig annak bal réſzét vette oldalról és hátúlról tzélba. A' Major Úrnak tsak 3 Kompaniája vólt vele, 's valami 30 Vadáſſza, és egy Tsomó Lovaſſága. A' magát el ſzánt, és nagy ſzivű Stabális Tiſzt egéſſzen ki vette a' félelmet a' maga kormányozása alatt lévő Seregnek ſzivéből. Néki tsak 1 ágyúja vólt; az ellenſégnek ellenben mindenik tsapatja derekas ágyúbéli kéſzűlettel jött. — Látván *Lusignan*, hogy az ellenkező fél tsapatjai külömböző meſſziſégre állapodtak meg hozzá: azonnal a' leg közelebb lévő tsapatnak esett, 's jó rendet tartott Népe úgy tüzelt tsoportonként az ellenſégre, hogy az, tsak hamar ſzaladásnak vette a' dolgot. Kéſzen lévén ekként az első tsapattal, a' középsön ment, 's azt is az első' dijjára juttatta. Azonközben ama ſzemes és derék Major *Vogelſang*, egy *Bender* Reg. béli Kompaniát küldött ſegittségére, 1 ágyúval eggyütt. Az ágyút, a' két meg veretett tsapatoknak ſzegeztette *Lusignan*; maga pedig annak a' tsapatnak fordúlt, melly az ő bal oldalát bé akarta keríteni. Ezzel inkább meg akadt, mint a' két előbbeniekkel: mert ez tellyesſéggel nem akart engedni; hanem ugyan tsak e' ſem ſoká vihette az ellent állást — meg ſzaladt, és egy 6 fontos ágyúját, 's

pus-

Ráday Gyűjtemény
Jelzet: 778

puskaporos ſzekerét is el vette tőle *Lusignan*. En éppen abban a' ſzempillantásban érkeztem a' ſegíttséggel, midőn már a' Major tökélletes győzedelmet vett 4 Kompaniáival az ellenſégen. *Lusignan*-nak egynéhány jó Vitézei el húllottak; 3. vagy 4-et magam is láttam a' tsata piatzon heverve. Az ellenſég közzűl többen estek 300-nál. Előbbeni Kvártéllya felé futott viſſza. — Nem lehet eléggé le írni, a' *Bender* Kompaniáinak bátor ſzivüſégeket, 's a' győzedelemből ſzármazott örömöket; melly annál nagyobb, mert tegnap úgy történt, hogy tsupán a' *Vallonok* (Ezen nevezet alatt értetnek az *Artois*, *Hennegau*, *Namur*, *Luxenburg* és *Limburg* Tartományokbéli Népek, 's egy réſze *Flandriának* és *Brabantziának* is, kik mindnyájan régi Frantzia Nyelven beſzéllenek; ollykor a' *Lüttichiek* is) ſzállottak ſzembe az ellenſéggel; ma pedig nékik lehetett ſzerentséjek, olly ſzámos népen diadalmaskodni, hogy közzülök mindenikre jutott 10 ellenſég. — 11 el vett ágyúkat rakattam ki *Marche* Kapuja eleibe. — Úgy meg fáradtak mind a' 2575 Vitézeim, hogy ma *Emptinenél* tovább nem kergettethetem az ellenſéget M. *Vogelſang* által. Holnap mindent igyekezünk el követni, hogy a' meg-rémült ellenſéget egéſſzen ölzve rontsuk. — Ha valaki meg érdemli a' Kereſztet: meg érdemli azt valóban Major *Lusignan*. Olly remekjét adta ma, ſzép, okos és bátor maga viselésének, hogy annak nagyobb mértékét már tsak gondolni

ſem

Ráday Gyüjtemény Jelzet: 778

ſem lehet. (*II. Leopold* Oberſtlieutenántſágra emelte közelébb ezen érdemes Urat.) — Az ellenſég nem leſſz holnapután az *Ujjútnál*. A' nállam lévő kevés Foglyok azt mondják, hogy az ő Katonáik mind meg fognak ſzökni. (Azért kevesek a' Foglyok: mivel úgy neki buzdúltak az Auſtriaiak, hogy nem igen menekedik meg fegyverek' élétől, a' ki eleikbe akad az ellenſég közzűl. — Ugyan tsak meg kegyelmezett egy Dragonyos, a' mint magános Tudósitásból értettrük, egy pártos Tiſzt életének, a' ſelyem Nadrágáért. A' dolog így történt: Midőn fel emelt kezekkel könyörgött vólna a' Tiſzt a' Dragonyosnak, hogy ne foſztaná meg életétől, ſzemébe tünik ennek a' ſzép sárga atlaſz Nadrág, melly a' Tiſzten vólt, 's nem akarván azt vérrel bé fetskendeztetni, azt mondja a' Tiſztnek: No, ha le vonod a' Nadrágodat — nem bántalak. A' ſzegény Tiſztnek mit vólt mit tenni: inkább akart fél mezítelen is (mivel gatyája nem vólt) életben maradni, mint ſelyem Nadrágban meg halni. Azért is le rántá bugyogóját 's oda adta a' Dragonyosnak; azzal, a' Dragonyos kegyelméből iramodásnak vette a' dolgot, 's meg ſem állott a' Kompániájáig.) — Az ellenſég ismét *Rochefort*-nak nyomúl, mi oda marsirozunk. Tsak alig van már el mind ember, mind ló, úgy el tsigázta magát. Ha így megy a' dolog, egéſſzen ki veſz a' ſok győzés minden erőnkből."

A' mellyeket a' Máj. 24-dike éjtſzakáján, és 25-diken történtt dolgokról olvasunk,

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

sunk, átallyában ide iktatni azért nem akartuk, hogy a' később érkezendő hiteles Tudósitások után, tsupa valóságot irhassunk. Annyit ugyan tsak írhatunk, hogy 25-diken *Beauringot* is el foglalták Seregeink, melyen annyira neki dühösödtek a' Pártosok, hogy *Dirix* Vezetőjöket fel akasztották.

Oroſz és Svéd Orſzág.

Úgy láttzik, hogy ezen két Orſzágoknak mindeggyikével hasonló Frigyet kötött a' *Szerentse*. Mert ha most eggyikre mosolyodik, majd ismét a' másikhoz fordúl vig ortzával; és az alább következő Történetekre tekintvén, igen nehéz vólna meg határozni, mellyiknek akar inkább kedvezni, 's végre a' ditsőſſég' pálmáját engedni. — Apr. 30-dikán, másod izben vóltak a' Svédek nyertesek, *Karnakovſzkynál*, és *Suomieminél*, Gen. B. *Armfeld*-nek vezérlése alatt; ugyan azon időben *Pardakovſzkynál* háromſzor verte viſſza Svéd Májot *Tavaſt* az Oroſzokat. — Máj. 4-dikén, Svéd Gen. *Stedingk*, Oroſz Gen. *Rautenfeld*-nek 4000 főből álló Seregét, 4 óráig tartott viaskodás után, *Pertumakitól* fél óránnyira viſſza nyomta. — Hanem az Oroſzok is, az emlitett nap éjtſzakáján által menvén az *Anjalai* hidon, a' Svédeket ugyan helybe hagyták, 's kénſzeritették *Corois* felé viſſza vonúlni. —

6-di-

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

6-dikon ismét Svéd Oberſtlieut. *Knorring*, és Májot Gr. *Cronſtedt*, viſſza hajtották Oroſz Gen. Lieut. *Sultzot*, *Hirsvenkoskytól*; a' hol az előtt való nap által vette vólt magát a' vizen, 2000-ed magával. — De 7-diken az Oroſzok megént viſſza vették *Hirsvenkoskyt*. — Máj. 11-dikén, diadalmaskodott az Oroſz hajós Sereg *Reválnál*, a' *Südermannlandi* Hertzeg kormányozása alatt lévő hajós Seregeken a' Svédeknek, 's belőle 60 ágyús nagy hadakozó hajót el is vett. — De a' Svéd Király neki megy ismét azután a' *Finnlandia* és *Svéd Orſzág* között lévő kőſziklás Tengeren tartózkodó hajós Seregével, a' *Naſſaui* Hertzeg alatt lévő Oroſz hajós Seregnek, és azt 3 óra alatt egéſſzen le tsepülte; 30 kis fegyveres hajókat el vett; ſok más külömbkülömbféle hadi kéſzületeket hordó hajókkal eggyütt, mellyeket *Fridrikshafen* falai alatt porrá égettetett. — A' Király nem tsak jelen vólt maga Tsónakjában mind végig ezen ütközetben; hanem a' mi nagyobb, még az első Lineába állott. — Hogy' ne buzdíthatná már az illyen példa a' leg gyávább Katonát is! Lehetetlen, hogy mikor ő Királlyát ſzintén úgy a' golyóbisok útjában ſzemléli forogni, mint ſaját ſzeméllyét, el ne ſzánja egéſſzen magát, 's

arra

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

arra ne gerjedjen, hogy tsupán ezt a' két nemes tárgyat: *győzni*, vagy *halni* forgaſſa ſzemei előtt. — Kéttség kivűl a' *Karnakoskynál*, Ápr. 15-dikén vett Győzedelem ſem kéſzűlt vólna meg, ha maga a' Király elől nem ment vólna Seregei előtt; minekutánna a' mars közben, olly kegyetlen időben, a' millyen még akkor vólt *Finnlandiában*, két egéſſz éjtſzaka tsupán a' kerék Ég alatt hált, 's majd 28 órákig koplalt vólna. — Midőn az illyen példákhoz a' ſerkentő jutalmak, még pedig a' ditső tetteket leg többſzör magán a' tsata mezején követő jutalmak is hozzájok járúlnak: ez az oka, hogy ſzintén tsuda dolgokat viſznek véghez a' Svéd Vitézek. De nagyon ſokat teſz bizonnyal minden Katonáknak 's más Alattvalóknak is ſzivekben, az a' nagy engedelmeſſége is a' Királynak, melly ſzerént mind azon nagyobb 's kiſſebb rangú, jobbára moſt is ditsőſſégeſſen vitézkedő Tiſztjeinek ſzám ſzerént 64 ſzemélyeknek, átallyában meg kegyelmezett, a' kik nagy réſzént halálra itéltettek vólt a' hadi Törvény Széktől, azon okon, mivel az 1783-ban a' Király ellen lett *Anjalai* öſzve ſzövetkezésnek ők is réſzesei vóltak, 's nem akartak fegyvert fogni az Oroſzok ellen, azzal tartván, hogy a' Király-

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

rálynak nem lehet valakit erővel meg támadni, a' Státus hire 's tanáttsa nélkül. Még a' *Stokholmban* fogva vólt 6 Tiſztek is kegyelmet nyertek. Tsupán Kap. *Villebrand* és Hadnagy *Gadolin* estek le Tiſztségekből, 's darab ideig kenyérre és vízre ſzoríttattak; mivel ezek igen kemény ki fejezésekkel találtak élni a' Király ellen.

Frantzia Orſzág.

A' Had inditás, Békeſſég és Szövettség Kötés eránt, azt végezte, hoſſzas hánykódásai után, Máj. 22-dikén, a' Nemzet Gyűlése, hogy azoknak egy-gyikét ſe teheſſe ezentúl a' Király magától.

754

Lüttich.

Hogy meg hallották Máj. 23-dikán, *Lüttich* Városában, *Bilſen* Városának (melly *Lüttichen* tsak 3 mértföld) az ellenkező Seregnek egy réſze által lett el foglaltatását: leg ottan fel lármáztatták a' pártütés Szerzői az egéſz Népet; 's a' ki maga jó ſzántából nem akart fegyvert fogni, kéntelen is meg kellett azt tselekedni. — 26 dikon, a' Tartomány Patronuſſa Sz. *Lambert* Záſzlóját is ki tették (melly meg nem történt már egynehány ſzáz eſztendőtől fogva) hogy a' Népet annyival inkább fel buzdithaſſák. — *Bilſent* oda hagyták a' *Palatin.* 's *Monaſteriomi* Seregek, hogy a' *Maſseykban* maradtak külön ne ſzoríttaſſanak.

Ismét közlünk egynéhány meg visgálandó ſzókat a Magyar *Pſychologiából*. Féltés *Zelotypia*; Foganat *Conceptio*; Foglalás *Connexio*; Foglalat *Nexus*; Foſztogatom *Abſtrabo*; Fölséges *Sublime*; Függelék *Appendix*; Gépelyes *Mechanicus a um*; Ha hogyság *Conditio*; Hatható *Activus a um*; Helyheztet *Situs*; Hintázás *Oſcillatio*.

Költ *Bétsben*, Júniusnak 11-dik napján. 1790.

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778